

KİTAP GÖLGESİ

Bolbadim Günlükleri ne diyor?

Aslı Tohumcu'nun kaleme aldığı "Bolbadim Günlükleri" serisi, değişen dünyayı, o dünyadaki insanın deneyimlerini, bu deneyimlerin farklı öznelerini okurlara taşıyor.

■ Mavisel YENER

Cocuk edebiyatında hayata dair her şey konu edilebilir. Yeter ki aynı "alışıldık konu" çok çiğnenmiş bir sakız gibi evirip çevrilmesin. Tohumcu, Bolbadim Günlükleri serisinde binlerce yıldır sürüp giden iyi ve kötünün mücadelesini anlatmış, dediğimde "sıradan" sayılabilecek bir tema seçtiğini düşünebilirsiniz. Oysa bazı şeylere öylesine alışıyoruz ki yokmuş gibi davranmaya başlıyoruz. İyi-kötü, karanlık-aydınlık çekişmesi gitgide öylesine büyüyor, hayatlarımızı öylesine belirliyor ki iyilik-kötülük üstüne yazmanın tam da zamanı!

Kötülerle (Nhandu) iyiler (Otuslar) arasında binlerce yıldır süregelen mücadele bu kez, Karadeniz'e tepeden bakan, Kaya Çıkmazı'ndaki Okul'da yaşanıyor. Pek çok kimsesiz çocuğun yatılı öğrenim gördüğü bu okulun öğrencileri tehlikede! Bazı öğrencilerin birden bire ortadan kaybolması, okulda baş gösteren salgın hastalık, iki kafadar Fırat ve Süreyya'nın çabaları derken kendimizi serüvenin içinde buluyoruz. Kan gruplarını öğrenmek için çocuklardan kan alınması, aniden ortadan kayboluveren öğrenciler, çok meraklı olmamaları için onlara sürekli gözdağı verilmesi heyecanı artıyor. Fırat ve Süreyya arasındaki duygusal yakınlaşma da dikkatten kaçmıyor. Onların yaşadığı ilkgencilik heyecanları serinin iki kitabında da duyumsatılıyor.

Nhandu ve Otus örgütleri iyileri ve kötülerini temsil ediyorlar. Nhandu merkez ofisi ile sürekli bağlantıda olan, ölümcül örümceklerin sahibi müdire Şitaban Hanım, okulun dürüst hademesi Sadık Amca, "bilimsel araştırma" adını verdiği korkunç çalışmaları sırasında çocuklar üzerinde deneyler yapan Kara Doktor, öldü sanıldığı halde isim değiştirip sıradan biri gibi hayatını sürdüren Aziz ve nicesi, tehlikeli bir kovalamaca içindeler. Karanlık kişiler, Bolbadim Koleji'ne Otuslar'ın sızdığını duyuncu onların işlerinin hemen bitirilmesi kararını alıyorlar. Artık dünyanın bütün kötü gözleri Bolbadim Koleji'nde...

Fırat, Sadık Amca'nın günlüğünü okuyunca onun bir Otus olduğunu anlıyor; başka ilginç gerçekleri de öğreniyor. Bakalım öğrendiklerinin ağırlığını taşıyabilecek mi... "Bir Otus,

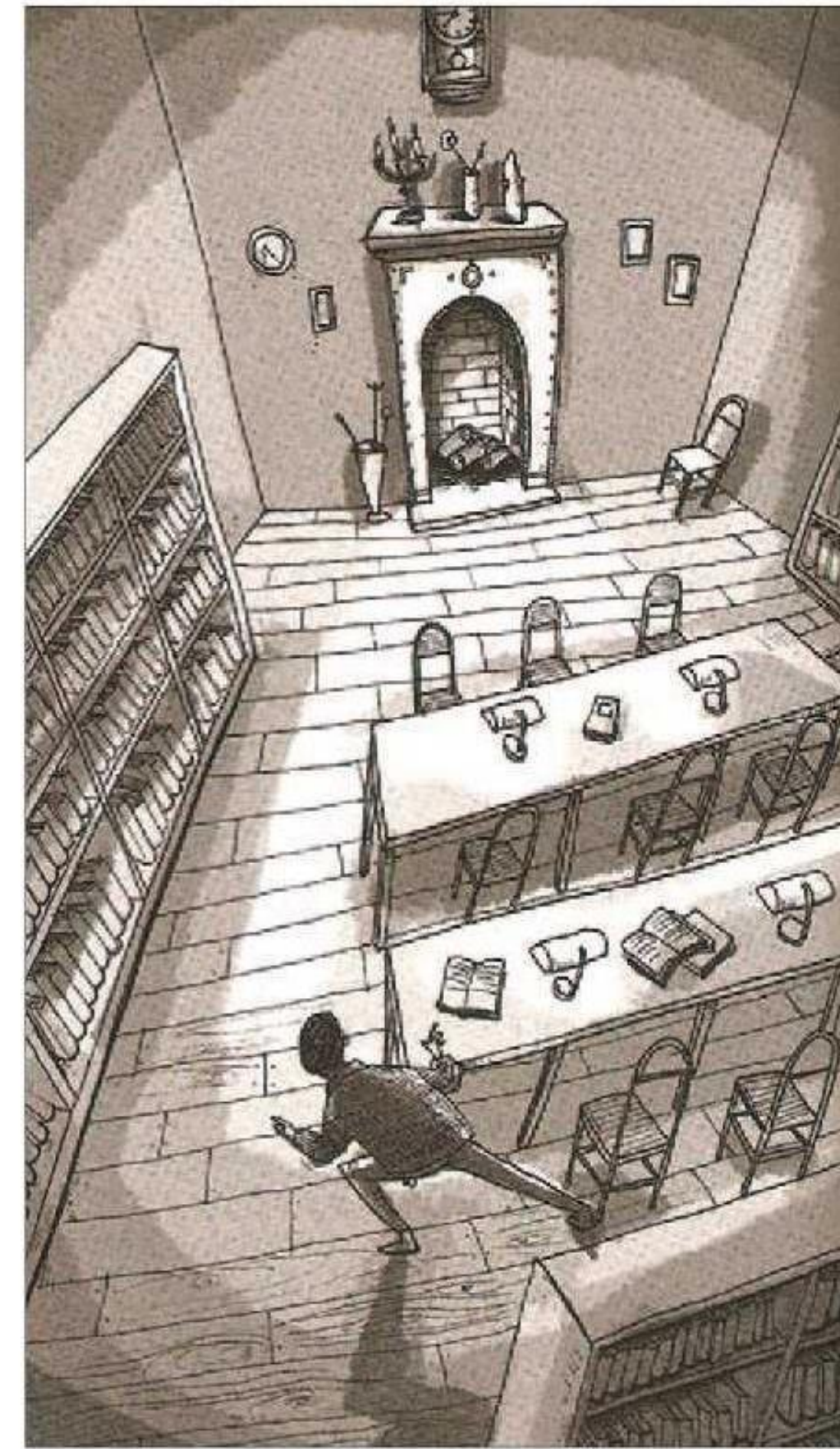
gerekmedikçe, herhangi bir canlı ölüm tehdidi altında olmadıkça, bırak öldürmeyi, kimsenin canını dahi yakmaz. Bu, asırlardan beri örgütün bütün üyelerince, bazen zorlukla da olsa, özenle uyulan bir kural." (s. 89) Otusların bin yıllardır en büyük derdi, yok edilen her Nhandu'nun yerini yenilerinin alması...

Şitaban Hanım'ın emrinde olan tarantulalar anlatıyı fantastik alana çekerken, alternatif gerçeklik deneyimi bağlamında da başarılı bir katkı sunuyor kitaba. Müdire Şitaban Hanım, yüreğinde kızgın lavlar akan, tekinsiz bir kadındır. Bu nedenle çocuklar okulda korunaklılık duygusu yerine yabancılaşma, korku ve kınlımlar yaşıyorlar. Şitaban'ın Nhandu olduğunu anlayan okul sahibi onu neden okuldan uzaklaştırmıyor acaba? Yanıtı kitapta elbette.

ÇÖZÜME DESTEK...

Bolbadim Günlükleri'nin ilk kitabı Kaya Çıkmazı'ndaki Okul'da okurların iyilerle özdeşleşeceğini tahmin etmek zor değil. Kurmaca karakterlerin bir bölümünü kendi arkadaşları olarak görüp "onlardan biri" olarak çözüme destek verme duygusunu da yaşayacak çocuklar. Olası çözümler satır aralarında fısıldandığından okur kendini sürekli boyunca etkin hissediyor. Tohumcu "Çehov'un tüfek formülü" olarak bildiğimiz kuralı serinin tümüne uygulayarak yerinde bir gerilim yaratıyor. İlk romanda, açıklanmayan kimi ayrıntılar üzerine kafa yordüğümüzda Bolbadim Günlükleri'nin üçleme olarak kurgulandığını, sonraki kitaplarda onların yanıtını bulacağımızı bilmemiz gerekiyor. İlk kitapta yanıtını bulamadığım kimi soru, ikinci kitap Batık Şehrin İşareti'nde aydınlığa kavuştu.

Tohumcu, aralarında gerilim olan, ast üst ilişkisi içindeki anne-çocuk, öğrenci-öğretmen ve diğerlerinin mutsuzluklarını alegorikleştiriyor. Serinin ikinci kitabındaki kanayan heykel, bunun iyi bir örneği. Kitapta, okuldaki öğrenciler kötülere "maruz" kalmış, bu nedenle şiddete uğramışlardır. O halde, kötülerle karşılaşmak zorunda kalan çocuklar, vatandaşlık algısının da bir alegorisini de sunmaktadır diyebiliriz. Çocukların davranışlarını aktif-pasif vatandaş tanımları çerçevesinden düşündüğümüzde aktif vatandaşın kötüler için tehlike arz ettiğini fark ettirir metin.

Özellikle Fırat, hiç de girişken bir çocuk olmadığı halde, kötülükler karşısında bir şeyler yapmak zorunda kalmış, aktif olarak yoluna devam etmiştir. O halde, eğitim sisteminin oluşturmaya çalıştığı pasif birey, kendini önemsizleştirmek, değersizleştirmenin yanı sıra aynı sınıfın diğer öznelerine de aynı zarar verir. Bu çerçeveden bakıldığında da romanın söyleyecek çok sözü var.

İnsanoğlunun uygarlaşmadaki ilk talebi adalettir, peki bu romanda adalet yerini bulacak mı? Sırları açığa çıkan kötüler yok olacak mı? Tam da burada ikinci kitap Batık Şehrin İşareti'nden söz etmek gerekir. Serinin ikinci kitabında Özel Bolbadim Koleji öğrencileri Akdeniz kıyısında bir yaz kampına gidiyorlar. Nhandular kampın yakınına çoktan tuzaklarını kurmuşlar bile. Bu kitapta da Otuslar ile Nhandular arasındaki mücadele devam ediyor. Nhanduların peşinde olduğu yüzüğün sahibi dünyayı ele geçirecek. Batık uygarlıktan kalan bu gizemli yüzüğü arayan Nhandular, iyilik timsali Sadık Amca ve Süreyya'yı Akdeniz'in dibine balıklara yem olmaya gönderebilecekler mi bakalım. Nhandular'ın gözü öylesine karmış ki maskelerini takıp 136 sayfa çocuklara karşı biber gazı bile kullanıyorlar. Şitaban Hanım'ın yeğeni Sebahat, minik bir Nhandu mu? Kimse duymadan kulağınıza fısıldayalım, Fırat serinin ikinci kitabında yepyeni bir insanüstü yetenek kazanıyor. Bu yeteneği ile üçüncü kitapta neler yapacak, göreceğiz. Bolbadim Günlükleri serisinin yazardan torpilli bir kahramanı var:

Okulun yakışıklı doktoru Boğaç. İlk kitapta Şitaban Hanım'ın hisşına en az uğrayan kahraman olan "esmer tenli, bir seksen boylarındaki, güler yüzlü, genç kızların kalbini çalan" bu genç doktoru yazar ikinci kitapta Santorini Adası'nda gününü gün etmeye göndermiş! Bakalım üçüncü kitap Kıyamet Kapısı'nda Doktor Boğaç yine torpilli mi...

Batık Şehrin İşareti'nin farklı bir okumasını yaptığımızda "öteki"nin hikâyesini de anlattığını fark ediyoruz. "Öteki"nin hikâyesini dinlemek kimisini huzursuz eder; konuşulmasın, anlatılmasın ister. Bilmek daha iyidir... Fakat "öteki" dediklerimize ait hikâyeleri anlamaya çalışmadan gerçekliği kavrayamayız. Batık Şehrin İşareti'ndeki temel gerilim ve temaları izleyerek özgün bir kültürel, toplumsal deneyimi teşhis edebiliriz. Metin boyunca temel olarak iyi-kötü kavramları tartışılırken, "kötü" yanda olanların yönetiminde bulunmasının yaratabileceği netimsel, ideolojik durumlar da tanımlanır. Romanda bütün bu tanımlamalar, babası işçi olan İmra üzerinden yapılır. İmra babasıyla Kürtçe konuştuğu için bazı çocuklar tarafından dışlanır, şiddet görür. İmra'nın çiğliği kitabın sonuna değin kulaklarımızda kalır: "Kürt'sem ne olmuş! Hem benim annem Kürt değil!" (s. 28) İmra'nın gördüğü duygusal, fiziksel şiddet onu canına kıymanın eşiğine getirecektir. Bir yaranın içinde mahsur kalan bu çocuğun sesini duymak gerek!

Fantastik edebiyatın örneklerinden olan Bolbadim Günlükleri serisinin iki kitabında da, bir yanda olay akışı sürerken öte yanda tartışmaya açılan konular var. Bu konuların hepsi heyecanlı, kimi zaman korku öğeleriyle bezenmiş kurguya başarıyla nakışlanmış. Örneğin, Fırat'ın, bir başkasının günlüğünü gizlice okuması; ona teslim edilen CD'nin (yine merakına yenilip) içeriğine bakması ahlaki, vicdani sorgulamaları da beraberinde getiriyor. Fırat zaman zaman bu içsel tartışmayı yapıyor, dürüstlük, sır tutma, emanete hiyanet konularında düşünüyor. Tartışmaya açılan bir başka konu da aile-çocuk-seçimler konusunda. Kitapları okuduktan sonra, bu sorunun yanıtı kafanızı kurcalayıp duracak: Annenizin bir Nhandu olmayı seçtiğini öğrenseydiniz, ne yapardınız? Buna samimiyetle yanıt verin e mi? ■

www.maviselyener.com

***Bolbadim Günlükleri 1- Kaya Çıkmazı'ndaki Okul/ Aslı Tohumcu/ Resimleyen: Sedat Girgin/ Günişığı Kitaplığı (İlk Basım Kırmızı Kedi Yayınları/ 188s./ 2013/ 10+**

***Bolbadim Günlükleri 2- Kaya Çıkmazı'ndaki Okul-Batık Şehrin İşareti/ Aslı Tohumcu/ Resimleyen: Sedat Girgin/ Günişığı Kitaplığı/ 180s./ 2013/ 10+**